

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІЛКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра правознавства**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
_____ проф. Г. В. Лаврик
« ____ » _____ 2021 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Управління природокористуванням»**

| | |
|------------------------------------|---|
| Освітня програма/ спеціалізація | «Публічне адміністрування» <i>(назва)</i> |
| Спеціальність | 281 «Публічне управління та адміністрування» <i>(код, назва спеціальності)</i> |
| Галузь знань | 28 «Публічне управління та адміністрування» <i>(код, назва галузі знань)</i> |
| ступінь вищої освіти | магістр <i>(бакалавр, магістр, доктор філософії)</i> |

Робоча програма навчальної дисципліни «Політика національної безпеки» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри
Протокол від «31» серпня 2021 року № 1

ПОЛТАВА – 2021

Укладач:

Волошина Я. Л., доцент кафедри правознавства Вищого навчального закладу Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі», к. ю. н.

Робоча програма навчальної дисципліни «Політика національної безпеки» схвалена та рекомендована до використання в освітньому процесі на засіданні кафедри правознавства
Протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Публічне адміністрування»
спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування»
ступеня магістра

_____ доц. І. І. Крилова
(підпис)

« _____ » _____ 2021 року

ЗМІСТ

| | |
|--|----|
| Розділ 1. Опис навчальної дисципліни | 4 |
| Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання | 5 |
| Розділ 3. Програма навчальної дисципліни | 8 |
| Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни | 20 |
| Розділ 5. Система оцінювання знань студентів | 49 |
| Розділ 6. Інформаційні джерела | 55 |

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1. Опис навчальної дисципліни «Політика національної безпеки» для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування» освітнього ступеня магістр з публічного управління та адміністрування

| Опис навчальної дисципліни |
|---|
| <p>Місце в структурно-логічній схемі підготовки</p> <ul style="list-style-type: none"> - постреквізити (Postrequisite) (навчальні дисципліни, які є базовими для вивчення даної навчальної дисципліни): «Політика національної безпеки», «Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні», «Публічна політика», «Стратегічне планування в публічному адмініструванні», «Комунікації в публічному адмініструванні»; - пререквізити (Prerequisite) (навчальні дисципліни, для яких дана навчальна дисципліна є базовою): «Електронне урядування та інформаційні технології». |
| Мова викладання – українська. |
| Статус дисципліни – обов'язкова. |
| Курс/семестр вивчення дисципліни – 1 курс, 2 семестр (2-й семестр 5-го року навчання). |
| Кількість кредитів ЄКТС/кількість модулів – 4 кредити ЄКТС, 2 – модулі. |
| Денна форма навчання: кількість годин: – загальна кількість: 1 семестр <u>–</u> , 2 семестр – <u>120 год.</u> |
| – лекції: 1 семестр <u>–</u> , 2 семестр – <u>18 год.</u> |
| – практичні заняття: 1 семестр <u>–</u> , 2 семестр – <u>30 год.</u> |
| – самостійна робота: 1 семестр <u>–</u> , 2 семестри – <u>72 год.</u> |
| – вид підсумкового контролю: 1 семестр <u>–</u> , 2 семестр <u>ПМК (залік)</u> |
| Заочна форма навчання: кількість годин: 1 семестр – <u>4 год.</u> , 2 семестр – <u>116 год.</u> |
| – лекції: 1 семестр – <u>4 год.</u> , 2 семестр – <u>4 год.</u> |
| – семінарські заняття: 1 семестр <u>–</u> , 2 семестр – <u>6 год.</u> |
| – самостійна робота: 1 семестр <u>–</u> , 2 семестр – <u>106 год.</u> |
| – вид підсумкового контролю: 1 семестр <u>–</u> , 2 семестр – <u>ПМК (залік)</u> |

Розділ 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Метою дисципліни є набуття студентами теоретичних знань про основні категорії управління природокористуванням, їх сутність і зміст; правову регламентацію охорони навколишнього природного середовища, особливості правового режиму використання та відтворення (відновлення) різних видів природних ресурсів; формування у майбутніх фахівців професійних умінь і навичок правильно тлумачити та застосовувати на практиці положення національного законодавства, норми якого регулюють природоресурсні відносини, які виникають у процесі використання, відтворення та охорони природних ресурсів, а також збалансованого і раціонального природокористування, охорони довкілля; вироблення у здобувачів вищої освіти системного розуміння про екологічну безпеку, її зміст, структурні рівні, основні принципи, критерії та чинники, які впливають на рівень її забезпечення.

Завданнями навчальної дисципліни є ознайомлення студентів із процесом організації управління навколишнім середовищем і природними ресурсами на локальному, регіональному, державному і міжнародному рівнях; компетенцією органів управління в сфері природокористування, які виконують функції щодо формування й забезпечення реалізації державної екологічної політики, здійснення контролю за дотриманням вимог природоохоронного законодавства і норм використання природних ресурсів.

Таблиця 2. Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

| № з/п | Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач | Програмні результати навчання |
|--------------------------------|--|--|
| <i>Загальні компетентності</i> | | |
| 1. | Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 1). | Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх |

| № з/п | Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач | Програмні результати навчання |
|--|---|---|
| | | усунення (РН 2). |
| 2. | Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології (ЗК 5). | Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень (РН 11). |
| <i>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</i> | | |
| 3. | Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК 4). | Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування (РН 4). |
| 4. | Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними (СК 5). | Представляти органи публічного управління й інші організації публічної сфери та презентувати для фахівців і широкого загалу результати їх діяльності (РН 10). |
| 5. | Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на | Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного |

| № з/п | Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач | Програмні результати навчання |
|-------|--|---|
| | вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК 8). | управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи (РН 7). |

Розділ 3. Програма навчальної дисципліни

Програма навчальної дисципліни «Управління природокористуванням» укладена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування», затвердженої наказом по університету від 19 травня 2021 року № 90-Н.

ПРОГРАМНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Загальні положення управління природокористуванням

Тема 1. Поняття, система та види природокористування

Поняття природокористування. Основні принципи природокористування. Суб'єкти та об'єкти природокористування. Права та обов'язки природокористувачів.

Підстави і порядок виникнення права природокористування. Юридичні гарантії права природокористування. Підстави та порядок припинення, зупинення, зміни права природокористування.

Класифікація видів природокористування, їх характеристика. Загальне природокористування. Спеціальне природокористування. Раціональне і нераціональне природокористування. Принципи раціонального природокористування. Проблеми раціонального природокористування. Поняття та прояви нераціонального природокористування.

Робота щодо запобігання знищення природних ресурсів. Міжнародна взаємодія державних установ та громадських організацій у справі раціонального використання природних ресурсів.

Тема 2. Управління природокористуванням: витоки, розвиток, зміст, вимоги

Управління природокористуванням і охороною довкілля: поняття і зміст. Загальні риси управління природокористуванням. Функції управління природокористуванням, їх класифікація. Основні принципи управління природокористуванням: пріоритетність вимог екологічної безпеки й особливості її забезпечення.

Правові засади управління і контролю в сфері природокористування.

Головні завдання управління природокористуванням. Форми і методи управління природокористуванням. Правові методи управління природокористуванням. Адміністративні методи управління природокористуванням. Економічні методи управління природокористуванням.

Система органів управління в сфері природокористування та їх компетенція. Органи управління природокористуванням загальної компетенції. Органи управління природокористуванням спеціальної компетенції. Окремі повноваження у сфері природокористування органів державної влади. Компетенція органів місцевого самоврядування в сфері природокористування.

Участь України в системі міжнародного природоохоронного співробітництва. Реалізація міжнародних екологічних програм, концепцій, проектів в екологічній сфері. Екологічний аспект європейської інтеграції України.

Правові питання участі громадськості в управлінні природокористуванням та охороною довкілля. Роль недержавних екологічних організацій у здійсненні регулювання й контролю в сфері природокористування.

Тема 3. Право власності на природні ресурси: поняття, зміст, форми

Поняття права власності на природні ресурси та його ознаки. Форми власності на природні ресурси в Україні, їхнє законодавче закріплення. Конституційні засади права власності на природні ресурси.

Зміст права власності на природні ресурси. Суб'єкти права власності на природні ресурси. Об'єкти права власності на природні ресурси. Загальна характеристика окремих об'єктів права власності на природні ресурси, таких як земля, надра, води, ліси, рослинний і тваринний світ, атмосферне повітря, природно-заповідний фонд.

Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси.

Права та обов'язки власників природних ресурсів. Гарантії права власності на природні ресурси. Способи захисту й охорони права власності на природні об'єкти та ресурси.

Тема 4. Юридична відповідальність за порушення у сфері природокористування

Поняття та функції відповідальності за порушення у сфері природокористування.

Поняття, ознаки і склад порушення у сфері природокористування. Види правопорушень у галузі природокористування, їх класифікація в залежності від предмету і об'єкту посягання, у відповідності до інститутів і галузей природоресурсного законодавства, за ступенем екологічної небезпеки і заходів державно-правового примусу.

Види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері природокористування. Кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері природокористування та види кримінальних покарань, що застосовуються. Адміністративна відповідальність і види адміністративно-правових стягнень за правопорушення у сфері природокористування. Цивільно-правова відповідальність за порушення у сфері природокористування, умови її настання. Методи (способи) обчислення майнової шкоди, порядок її відшкодування.

Заходи реагування на правопорушення у сфері природокористування.

Тема 5. Державна політика України у сфері природокористування

Мета та стратегічні цілі державної політики у сфері природокористування. Завдання державної політики у сфері природокористування. Етапи реалізації державної політики у сфері природокористування.

Основні напрями державної політики у сфері природокористування. Сутність та індикатори реалізації державної політики у сфері природокористування. Пріоритети державної політики у сфері природокористування. Механізм планування й реалізації державної політики у сфері природокористування.

Екологічна безпека як складова державної політики у сфері природокористування. Поняття і зміст екологічної безпеки. Загальна характеристика екологічної безпеки. Правові форми екологічної безпеки. Сучасний стан і шляхи підвищення рівня екологічної безпеки в Україні.

Правові засади державної екологічної політики. Особливості сучасної екологічної політики в Україні. Сучасні тенденції державної екологічної політики.

Тема 6. Міжнародний досвід управління природокористуванням

Основи екологічної політики розвинених зарубіжних країн: Польщі, Німеччини, Франції, США, Швейцарії тощо.

Глобальні екологічні проблеми світу: характеристика та причини виникнення. Екологічно небезпечні процеси. Екологічні кризи та катастрофи. Поняття екологічної катастрофи та її види. Можливі екологічні катастрофи в Україні.

Специфіка зарубіжного екологічного законодавства та механізм його чинності.

Особливості організаційної структури управління природокористуванням в окремих країнах: Польщі, Німеччині, Франції, США, Швейцарії та інших. Досвід окремих зарубіжних країн щодо вдосконалення механізмів державного управління природокористуванням.

Екологічний моніторинг та специфіка екологічних нормативів у розвинених країнах. Економічні важелі управління природокористуванням. Економічні методи управління процесом природокористування. Економіко-організаційний механізм природокористування.

Система міжнародного співробітництва у сфері природокористування. Підходи щодо формування інституціонального простору взаємодії міжнародних організацій природоохоронного характеру та урядів окремих країн. Участь України у міжнародному співробітництві в галузі природокористування. Адаптація національного законодавства у сфері управління природокористуванням до правових стандартів країн-членів Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору.

Модуль 2. Організація управління природними ресурсами

Тема 7. Особливості управління земельними ресурсами

Земля як цілісний об'єкт управління. Земельні відносини у контексті сучасної земельної реформи. Склад земельного фонду України та правовий режим використання земель.

Поняття та мета управління земельними ресурсами. Основні принципи управління земельними ресурсами. Сутність і зміст управління земельними ресурсами. Характеристика функцій управління земельними ресурсами. Структура системи управління земельними ресурсами. Планування, регулювання, організація і контроль за використанням земель.

Державне управління в галузі земельних відносин. Система органів управління земельними ресурсами. Державна служба України з

питань геодезії, картографії та кадастру. Поняття та значення землеустрою. Землевпорядні дії. Принципи землеустрою. Система землеустрою. Система землевпорядних органів. Суб'єкти та об'єкти землеустрою. Землевпорядний процес.

Поняття і зміст права власності на землю. Особливості права власності на землю. Правові форми власності на землю. Суб'єкти права власності на землю. Права та обов'язки власників земельних ділянок. Виникнення, зміна та припинення права власності на землю.

Право землекористування. Суб'єкти та правові форми землекористування. Оренда землі. Права та обов'язки землекористувачів. Підстави припинення землекористування. Право користування чужою земельною ділянкою.

Відповідальність за порушення земельного законодавства. Земельне правопорушення як підстава юридичної відповідальності. Поняття юридичної відповідальності за земельні правопорушення. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення земельного законодавства. Цивільно-правова відповідальність за порушення земельного законодавства.

Тема 8. Особливості управління надрами

Надра як об'єкт правової охорони використання та управління. Управління як суспільне явище. Правовий режим використання та охорони надр. Особливості правового режиму надр. Гірничі правовідносини: поняття та види. Підстави виникнення, зміни і припинення гірничих правовідносин.

Держава як суб'єкт управління надрами. Сутність, зміст та специфіка державного управління надрами. Системні аспекти державного управління надрами. Принципи управління надрами.

Особливості управління в галузі використання надр. Система органів управління надрами. Державна служба геології та надр України. Організаційно-правові форми контролю за додержанням законодавства в галузі використання надр. Компетенція органів управління щодо розпорядження надрами. Умови і порядок надання надр у користування.

Правова охорона надр. Загальні проблеми охорони та використання надр в Україні. Правові засади ведення кадастру родовищ корисних копалин.

Право власності на надра. Суб'єкти та об'єкти права власності на надра. Зміст права власності на надра. Правові форми і методи захисту права власності на надра.

Право користування надрами, його характеристика та види. Правове регулювання вивчення надр. Використання надр для видобування корисних копалин. Правове забезпечення використання надр, не пов'язане з їх видобуванням. Правові засади видобування корисних копалин місцевого значення. Суб'єкти, об'єкти та зміст права користування надрами. Права та обов'язки надрокористувачів.

Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання надр. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про надра. Порушення законодавства про надра як підстава адміністративної та кримінальної відповідальності.

Тема 9. Особливості управління водними ресурсами

Води як об'єкт правового регулювання використання та управління. Склад водного фонду України. Правовий режим використання та охорони вод. Використання земель та об'єктів водного фонду. Особливості правового регулювання використання водних ресурсів.

Державне управління водними ресурсами України. Особливості управління в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів. Основні засади управління водними ресурсами. Функції управління водними ресурсами, його види (загальне, спеціальне; державне, громадське). Державний облік вод. Порядок ведення державного водного кадастру. Державний моніторинг вод. Стандартизація і нормування в галузі використання вод. Правове забезпечення розподілу і перерозподілу водних ресурсів.

Система органів управління водними ресурсами. Державне агентство водних ресурсів України. Контроль в галузі використання вод. Види і засоби контролю за використанням вод та відтворенням водних ресурсів. Компетенція органів управління водними ресурсами.

Поняття та види водних об'єктів. Водні об'єкти загальнодержавного і місцевого значення.

Право власності на води. Суб'єкти та об'єкти права власності на води. Підстави виникнення, зміни і припинення права власності на води.

Поняття та види права водокористування. Підстави зміни та припинення права водокористування. Загальне та спеціальне водокористування. Особливості спеціального водокористування. Права та обов'язки водокористувачів. Особливості права користування водними об'єктами (їх частинами) на умовах оренди.

Відповідальність за порушення водного законодавства: поняття, підстави і порядок притягнення. Адміністративна, кримінальна

відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням водного законодавства.

Тема 10. Особливості управління природними ресурсами виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу

Визначення виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу та права на їх природні ресурси. Особливості правового статусу континентального шельфу України. Поняття аквакультури. Охорона суверенних прав України у її виключній (морській) економічній зоні.

Управління живими ресурсами виключної (морської) економічної зони. Органи управління природними ресурсами виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу.

Юридична відповідальність за порушення вимог законодавства про виключну (морську) економічну зону. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення законодавства у галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства у галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України.

Міжнародне співробітництво в галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу держави. Правова допомога міжнародної спільноти у сфері захисту природних об'єктів і ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України.

Тема 11. Особливості управління лісами

Ліс як об'єкт правового регулювання використання та охорони. Поняття лісового фонду України та лісових ресурсів.

Державне управління лісами та лісовими ресурсами. Система органів управління лісами. Державне агентство лісових ресурсів України. Основні завдання державного управління у сфері лісових відносин. Особливості державного управління у сфері лісових відносин. Функції державного управління в галузі використання і охорони лісів. Правові форми розподілу і перерозподілу лісів. Лісовпорядкування: поняття та зміст. Порядок ведення державного лісового кадастру та обліку лісів. Моніторинг лісів і лісова сертифікація. Лімітування в галузі використання лісів. Контроль за раціональним використанням і охороною лісів. Загальний державний,

спеціальний і громадський контроль за використанням лісів. Організація та ведення лісового господарства.

Право власності на ліс. Особливості суб'єктивного та об'єктивного складу права власності на ліс. Захист права власності на ліс.

Право лісокористування: поняття, суб'єкти. Види лісокористування. Класифікація лісокористування: за підставами виникнення, за цільовим призначенням, за правовою формою. Особливості постійного і тимчасового лісокористування. Лісові сервітути. Права та обов'язки лісокористувачів. Побічне лісокористування. Правове регулювання заготівлі деревини, живиці, другорядних лісових матеріалів. Підстави припинення права на спеціальне використання лісових ресурсів та земельних ділянок лісового фонду.

Актуальні проблеми використання лісових ресурсів в Україні.

Вирішення спорів у галузі використання лісів. Відповідальність за порушення лісового законодавства: види, підстави і порядок притягнення. Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням лісового законодавства. Особливості майнової (таксової) відповідальності за шкоду, заподіяну рослинам (лісовим), занесеним до Червоної книги України. Порушення лісового законодавства як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.

Тема 12. Особливості управління рослинним світом

Рослинний світ як об'єкт правового регулювання та охорони. Види природних рослинних ресурсів. Природні рослинні ресурси загальнодержавного і місцевого значення. Актуальні проблеми правового регулювання використання рослинного світу в Україні.

Державне управління рослинним світом. Органи, які здійснюють державне управління у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу. Правовий режим рослинного світу України. Правовий режим об'єктів рослинного світу, занесених до Зеленої книги України. Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу. Основні вимоги щодо встановлення нормативів спеціального використання природних рослинних ресурсів.

Правові форми та види використання природних рослинних ресурсів. Загальне та спеціальне використання об'єктів рослинного світу. Права та обов'язки користувачів об'єктами рослинного світу.

Юридична відповідальність за правопорушення у сфері використання об'єктів рослинного світу. Притягнення до дисциплінарної відповідальності за правопорушення у сфері використання об'єктів рослинного світу. Підстави застосування

адміністративної та кримінальної відповідальності у сфері використання об'єктів рослинного світу. Особливості цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану об'єктам рослинного світу.

Тема 13. Особливості управління тваринним світом

Тваринний світ як об'єкт правової охорони, відтворення і використання. Об'єкти тваринного світу. Тваринний світ як об'єкт права власності та права користування. Особливості правового регулювання використання тваринного світу. Актуальні проблеми правового регулювання використання тваринного світу в Україні.

Державне управління тваринним світом. Особливості та функції управління в галузі використання тваринного світу. Органи, які здійснюють державне управління у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Повноваження органів і посадових осіб, які здійснюють державне управління, контроль та охорону тваринного світу. Види контролю в галузі використання тваринного світу. Правові засади здійснення моніторингу і контролю за додержанням законодавства про тваринний світ. Порядок ведення державного кадастру тваринного світу. Поняття та порядок ведення Червоної книги України. Правові форми розподілу і перерозподілу тваринного світу. Основні вимоги щодо використання об'єктів тваринного світу, занесених до Червоної книги України.

Право власності на тваринний світ. Суб'єкти та об'єкти права власності на тваринний світ.

Зміст права використання тваринного світу. Правові форми та види використання об'єктів тваринного світу. Загальне та спеціальне використання тваринного світу. Права та обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу. Підстави та умови припинення права використання тваринного світу. Правове регулювання ведення мисливського господарства та здійснення полювання. Правове регулювання здійснення промислового рибальства. Правове регулювання здійснення любительського та спортивного рибальства.

Відповідальність за порушення законодавства в галузі використання тваринного світу: поняття, ознаки, види. Підстави та порядок притягнення до відповідальності за порушення законодавства в галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Порушення законодавства в галузі використання тваринного світу як підстава притягнення до адміністративної та кримінальної відповідальності. Особливості майнової (таксової) відповідальності за

шкоду, заподіяну знищенням і незаконним добуванням диких звірів і птахів, занесених до Червоної книги України.

Тема 14. Особливості управління в галузі охорони атмосферного повітря

Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання. Актуальні проблеми правового регулювання використання атмосферного повітря в Україні. Законодавство України про охорону атмосферного повітря.

Державне управління в галузі охорони атмосферного повітря: функції та особливості. Система органів державного управління в галузі охорони атмосферного повітря. Стандартизація і нормування в галузі охорони атмосферного повітря. Завдання нормування в галузі охорони атмосферного повітря. Нормативи в галузі охорони атмосферного повітря. Державний облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря. Контроль у галузі охорони атмосферного повітря: державний, виробничий, громадський.

Правове регулювання використання атмосферного повітря. Суб'єкти, об'єкти та зміст права використання атмосферного повітря. Економіко-правові заходи щодо забезпечення ефективного використання атмосферного повітря.

Правова охорона атмосферного повітря та її зміст. Клімат та озоновий шар як об'єкти правової охорони. Правові форми та заходи щодо охорони атмосферного повітря.

Юридична відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря. Підстави та порядок притягнення до відповідальності за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря. Відшкодування шкоди, завданої порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Особливості адміністративної та кримінальної відповідальності у галузі охорони атмосферного повітря.

Тема 15. Особливості управління природно-заповідним фондом України

Природно-заповідний фонд України. Законодавство України про природно-заповідний фонд. Правовий режим природно-заповідного фонду. Поняття та види об'єктів природно-заповідного фонду. Поняття та класифікація територій і об'єктів природно-заповідного фонду України. Порядок створення та оголошення територій і об'єктів

природно-заповідного фонду України. Правовий режим природних заповідників, біосферних заповідників і національних природних парків. Особливості правового режиму ландшафтних парків, заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ. Особливості правового режиму ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків і парків-пам'яток садово-паркового мистецтва. Правовий режим охоронних зон природно-заповідного фонду.

Державне управління природно-заповідним фондом України. Особливості державного управління в галузі використання природно-заповідного фонду. Функції управління в галузі використання природно-заповідного фонду. Система державного управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду України. Органи державного управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду і контроль за режимом їх використання. Удосконалення державного управління природно-заповідним фондом України.

Право власності на землі природно-заповідного фонду. Форми власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду та особливості правового режиму їхніх земель. Припинення права власності на території та об'єкти природно-заповідного фонду.

Правопорушення в галузі використання природно-заповідного фонду як підстава для юридичної відповідальності. Майнова (таксова) відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд. Порушення законодавства про природно-заповідний фонд як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.

Тема 16. Особливості управління курортними, лікувально-оздоровчими та рекреаційними зонами

Державне регулювання курортно-рекреаційної сфери в Україні. Поняття «курорт (курортна територія)» і «рекреаційна територія». Юридичні ознаки рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон і курортів. Поняття, склад та види рекреаційних зон і територій: правові критерії зонування рекреаційних територій.

Правовий режим використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення.

Особливості державного управління та контролю в галузі використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон. Система органів управління у сфері діяльності

курортів, їх повноваження. Система органів управління в галузі використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон. Особливості управління у галузі використання і охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів. Контроль за дотриманням правового режиму курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів та облік їх ресурсів. Моніторинг природних територій курортів. Порядок ведення Державного кадастру природних територій курортів. Поняття й особливості охорони курортних, лікувально-оздоровчих територій та об'єктів.

Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон. Адміністративна відповідальність за порушення вимог з використання та охорони курортних і лікувально-оздоровчих зон, курортів. Кримінальна відповідальність за порушення вимог з використання та охорони курортних і лікувально-оздоровчих зон, курортів. Підстави та порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності за порушення у сфері використання та охорони курортних і лікувально-оздоровчих зон, курортів. Заходи майнової відповідальності, які застосовуються до осіб, винних у вчиненні порушень законодавства про курорти.

Розділ 4. Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1. Тематичний план навчальної дисципліни «Управління природокористуванням» з розподілом навчального часу за видами занять для студентів денної форми навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування»

| № з / п | Назва модуля (розділу), теми навчальної дисципліни | Кількість годин за видами занять | | | |
|---|--|----------------------------------|-------------------|---------------------|------------------------|
| | | разом | аудиторні заняття | | Поза-аудиторні заняття |
| | | | лекції | семінарські заняття | самостійна робота |
| Модуль 1. Загальні положення управління природокористуванням | | | | | |
| 1. | Поняття, система та види природокористування | 6 | 2 | – | 4 |
| 2. | Управління природокористуванням: витоки, розвиток, зміст, вимоги | 8 | 2 | 2 | 4 |
| 3. | Право власності на природні ресурси: поняття, зміст, форми | 8 | 2 | 2 | 4 |
| 4. | Юридична відповідальність за порушення у сфері природокористування | 8 | 2 | 2 | 4 |
| 5. | Державна політика України у сфері природокористування | 7 | – | 2 | 5 |
| 6. | Міжнародний досвід управління природокористуванням | 8 | – | 2 | 6 |
| | Всього | 45 | 8 | 10 | 27 |
| Модуль 2. Організація управління природними ресурсами | | | | | |
| 7. | Особливості управління земельними ресурсами | 10 | 2 | 2 | 6 |
| 8. | Особливості управління надрами | 6 | – | 2 | 4 |
| 9. | Особливості управління водними ресурсами | 10 | 2 | 2 | 6 |
| 10. | Особливості управління природними ресурсами | 6 | – | 2 | 4 |

| | | | | | |
|-----|---|------------|-----------|-----------|-----------|
| | виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу | | | | |
| 11. | Особливості управління лісами | 8 | 2 | 2 | 4 |
| 12. | Особливості управління рослинним світом | 7 | – | 2 | 5 |
| 13. | Особливості управління тваринним світом | 8 | 2 | 2 | 4 |
| 14. | Особливості управління в галузі охорони атмосферного повітря | 8 | 2 | 2 | 4 |
| 15. | Особливості управління природно-заповідним фондом України | 6 | – | 2 | 4 |
| 16. | Особливості управління курортними, лікувально-оздоровчими та рекреаційними зонами | 6 | – | 2 | 4 |
| | Всього | 75 | 10 | 20 | 45 |
| | | | | | |
| | Разом: | 120 | 18 | 30 | 72 |

Таблиця 4.2. Тематичний план навчальної дисципліни «Управління природокористуванням» з розподілом навчального часу за видами занять для студентів заочної форми навчання спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування»

| № з / п | Назва модуля (розділу), теми навчальної дисципліни | Кількість годин за видами занять | | | |
|---|--|----------------------------------|-------------------|---------------------|------------------------|
| | | разом | аудиторні заняття | | Поза-аудиторні заняття |
| | | | лекції | семінарські заняття | самостійна робота |
| Модуль 1. Загальні положення управління природокористуванням | | | | | |
| 1. | Поняття, система та види природокористування | 8 | 2 | – | 6 |
| 2. | Управління природокористуванням: витоки, розвиток, зміст, вимоги | 8 | – | 2 | 6 |
| 3. | Право власності на природні ресурси: поняття, зміст, форми | 8 | 2 | – | 6 |
| 4. | Юридична відповідальність за порушення у сфері природокористування | 8 | – | – | 8 |
| 5. | Державна політика України у сфері природокористування | 7 | – | – | 7 |
| 6. | Міжнародний досвід управління природокористуванням | 6 | – | – | 6 |
| | Всього | 45 | 4 | 2 | 39 |
| Модуль 2. Організація управління природними ресурсами | | | | | |
| 7. | Особливості управління земельними ресурсами | 10 | 2 | 2 | 6 |
| 8. | Особливості управління надрами | 8 | – | – | 8 |
| 9. | Особливості управління водними ресурсами | 10 | 2 | 2 | 6 |
| 10. | Особливості управління природними ресурсами виключної (морської) економічної зони та | 6 | – | – | 6 |

| | | | | | |
|-----|---|------------|----------|----------|------------|
| | континентального шельфу | | | | |
| 11. | Особливості управління лісами | 8 | – | – | 8 |
| 12. | Особливості управління рослинним світом | 8 | – | – | 8 |
| 13. | Особливості управління тваринним світом | 7 | – | – | 7 |
| 14. | Особливості управління в галузі охорони атмосферного повітря | 6 | – | – | 6 |
| 15. | Особливості управління природно-заповідним фондом України | 6 | – | – | 6 |
| 16. | Особливості управління курортними, лікувально-оздоровчими та рекреаційними зонами | 6 | – | – | 6 |
| | Всього | 75 | 4 | 4 | 67 |
| | | | | | |
| | Разом: | 120 | 8 | 6 | 106 |

Таблиця 4.3. Технологічна карта тематичного плану навчальної дисципліни «Управління природокористуванням» для студентів денної форми навчання 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування» 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування»

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|---|--|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| Модуль 1. Загальні положення управління природокористуванням | | | |
| Тема 1. Поняття, система та види природокористування | | | |
| Лекційне заняття 1 (*Лекційне заняття 1) 1. Поняття природокористування. 2. Основні принципи природокористування. 3. Суб'єкти та об'єкти природокористування. 4. Права та обов'язки природокористувачів. 5. Класифікація видів природокористування, їх характеристика. | | Питання для самостійного опрацювання: 1. Підстави і порядок виникнення права природокористування. 2. Юридичні гарантії права природокористування. 3. Підстави та порядок припинення, зупинення, зміни права природокористування громадянина. 4. Принципи | 1, 2, 40, 73-77, 80, 90-97, 108, 115 |

* – для студентів заочної форми навчання

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|--|---|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| | | раціонального природокористування. 5. Проблеми раціонального природокористування. 6. Поняття та прояви нераціонального природокористування 7. Робота щодо запобігання знищення природних ресурсів. 8. Міжнародна взаємодія державних установ та громадських організацій у справі раціонального використання природних ресурсів. | |
| Тема 2. Управління природокористуванням: витоки, розвиток, зміст, вимоги | | | |
| Лекційне заняття 2 1. Управління природокористуванням і охороною довкілля: поняття і зміст. 2. Загальні риси управління природокористуванням. 3. Основні принципи управління природокористуванням. | Семінарське заняття 1 (*Семінарське заняття 1) 1. Управління природокористуванням і охороною довкілля: поняття і зміст. 2. Основні принципи управління природокористуванням. 3. Функції управління | Питання для самостійного опрацювання: 1. Правові засади управління і контролю в сфері природокористування. 2. Органи управління природокористуванням | 1, 2, 40, 73-77, 80, 86-89, 90-102, 104, 106, 108, 110, 111, 113, 114, 116, 117, 122-126, 129-133 |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|---|---|--|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| <p>4. Форми і методи управління природокористуванням.</p> <p>5. Система органів управління в сфері природокористування та їх компетенція.</p> | <p>природокористуванням, їх класифікація.</p> <p>4. Головні завдання управління природокористуванням.</p> <p>5. Форми і методи управління природокористуванням.</p> <p>6. Окремі повноваження у сфері природокористування органів державної влади.</p> <p>7. Правові питання участі громадськості в управлінні природокористуванням та охороною довкілля.</p> | <p>загальної компетенції.</p> <p>3. Органи управління природокористуванням спеціальної компетенції.</p> <p>4. Окремі повноваження у сфері природокористування органів державної влади.</p> <p>5. Компетенція органів місцевого самоврядування в сфері природокористування.</p> <p>6. Участь України в системі міжнародного природоохоронного співробітництва.</p> <p>7. Реалізація міжнародних екологічних програм, концепцій, проєктів в екологічній сфері.</p> <p>8. Екологічний аспект європейської інтеграції України.</p> <p>9. Роль недержавних екологічних організацій у здійсненні регулювання й контролю в сфері</p> | |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|--|--|--|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| Тема 3. Право власності на природні ресурси: поняття, зміст, форми | | | |
| Лекційне заняття 3 (*Лекційне заняття 2) 1. Поняття права власності на природні ресурси та його ознаки. 2. Форми власності на природні ресурси в Україні. 3. Зміст права власності на природні ресурси. 4. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси. 5. Підстави та порядок припинення права власності на природні ресурси. 6. Права та обов'язки власників природних ресурсів. | Семінарське заняття 2 1. Поняття права власності на природні ресурси та його ознаки. 2. Форми власності на природні ресурси в Україні. 3. Зміст права власності на природні ресурси. 4. Суб'єкти права власності на природні ресурси. 5. Об'єкти права власності на природні ресурси. 6. Підстави та порядок виникнення права власності на природні ресурси. 7. Підстави та порядок припинення права власності на природні | Питання для самостійного опрацювання: 1. Конституційні засади права власності на природні ресурси. 2. Гарантії права власності на природні ресурси. 3. Способи захисту й охорони права власності на природні об'єкти та ресурси. | 1, 2, 40, 49, 73-77, 80, 91-98, 115, 122 |
| Тема 4. Юридична відповідальність за порушення у сфері природокористування | | | |
| Лекційне заняття 4 1. Поняття та функції відповідальності за порушення у сфері природокористування. 2. Поняття, ознаки і склад порушення у сфері | Семінарське заняття 3 1. Поняття та функції відповідальності за порушення у сфері природокористування. 2. Поняття, ознаки і склад порушення у сфері | Питання для самостійного опрацювання: 1. Види правопорушень у галузі природокористування, їх | 1, 2, 4-6, 8, 11-13, 15-17, 19, 20, 24, 40, 48, 49, 73-77, 80, 86-97, 101, 102, 106, 111 |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|---|--|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| <p>природокористування.</p> <p>3. Види правопорушень у галузі природокористування, їх класифікація.</p> <p>4. Види юридичної відповідальності за правопорушення у сфері природокористування.</p> | <p>природокористування</p> <p>3. Кримінальна відповідальність за правопорушення у сфері природокористування та види кримінальних покарань, що застосовуються.</p> <p>4. Адміністративна відповідальність і види адміністративно-правових стягнень за правопорушення у сфері природокористування.</p> <p>5. Цивільно-правова відповідальність за порушення у сфері природокористування, умови її настання.</p> | <p>класифікація в залежності від предмету і об'єкту посягання, у відповідності до інститутів і галузей природоресурсного законодавства, за ступенем екологічної небезпеки і заходів державно-правового примусу.</p> <p>2. Методи (способи) обчислення майнової шкоди, порядок її відшкодування.</p> <p>3. Заходи реагування на правопорушення у сфері природокористування.</p> | |
| Тема 5. Державна політика України у сфері природокористування | | | |
| <p>1. Мета та стратегічні цілі державної політики у сфері природокористування.</p> <p>2. Етапи реалізації державної політики у сфері природокористування.</p> <p>3. Основні напрями державної політики у сфері природокористування.</p> | <p>Семінарське заняття 4</p> <p>1. Мета та стратегічні цілі державної політики у сфері природокористування.</p> <p>2. Етапи реалізації державної політики у сфері природокористування.</p> <p>3. Основні напрями державної політики у сфері</p> | <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p>1. Завдання державної політики у сфері природокористування.</p> <p>2. Сутність та індикатори реалізації державної політики у сфері</p> | <p>1, 32-34, 36, 37, 40, 41, 69, 73-78, 81-83, 86-89, 101, 109-112, 120, 124, 125, 132, 133</p> |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|--|--|--|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| <p>4. Механізм планування й реалізації державної політики у сфері природокористування.</p> <p>5. Загальна характеристика екологічної безпеки.</p> <p>6. Правові засади державної екологічної політики.</p> <p>7. Сучасні тенденції державної екологічної політики.</p> | <p>природокористування.</p> <p>4. Механізм планування й реалізації державної політики у сфері природокористування.</p> <p>5. Загальна характеристика екологічної безпеки.</p> <p>6. Правові засади державної екологічної політики.</p> <p>7. Сучасні тенденції державної екологічної політики.</p> | <p>природокористування.</p> <p>3. Пріоритети державної політики у сфері природокористування.</p> <p>4. Екологічна безпека як складова державної політики у сфері природокористування.</p> <p>5. Поняття і зміст екологічної безпеки.</p> <p>6. Правові форми екологічної безпеки.</p> <p>7. Сучасний стан і шляхи підвищення рівня екологічної безпеки в Україні.</p> <p>8. Особливості сучасної екологічної політики в Україні.</p> | |
| Тема 6. Міжнародний досвід управління природокористуванням | | | |
| <p>1. Основи екологічної політики розвинених зарубіжних країн: Польщі, Німеччини, Франції, США, Швейцарії тощо.</p> <p>2. Глобальні екологічні проблеми світу: характеристика та причини</p> | <p>Семінарське заняття 5</p> <p>1. Основи екологічної політики розвинених зарубіжних країн: Польщі, Німеччини, Франції, США, Швейцарії тощо.</p> <p>2. Глобальні екологічні проблеми</p> | <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p>1. Екологічно небезпечні процеси.</p> <p>2. Специфіка зарубіжного екологічного</p> | <p>1, 2, 36, 73-77, 82, 85, 114, 115, 133</p> |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|--|--|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| <p>виникнення.</p> <p>3. Екологічні кризи та катастрофи.</p> <p>4. Поняття екологічної катастрофи та її види.</p> <p>5. Можливі екологічні катастрофи в Україні.</p> <p>6. Досвід окремих зарубіжних країн щодо вдосконалення механізмів державного управління природокористуванням.</p> <p>7. Система міжнародного співробітництва у сфері природокористування.</p> | <p>світу: характеристика та причини виникнення.</p> <p>3. Екологічні кризи та катастрофи.</p> <p>4. Поняття екологічної катастрофи та її види.</p> <p>5. Можливі екологічні катастрофи в Україні.</p> <p>6. Досвід окремих зарубіжних країн щодо вдосконалення механізмів державного управління природокористуванням.</p> <p>7. Система міжнародного співробітництва у сфері природокористування.</p> | <p>законодавства та механізм його чинності.</p> <p>3. Особливості організаційної структури управління природокористуванням в окремих країнах: Польщі, Німеччині, Франції, США, Швейцарії та інших.</p> <p>4. Екологічний моніторинг та специфіка екологічних нормативів у розвинених країнах.</p> <p>5. Економічні важелі управління природокористуванням.</p> <p>6. Економічні методи управління процесом природокористування.</p> <p>7. Економіко-організаційний механізм природокористування.</p> <p>8. Підходи щодо формування інституціонального простору взаємодії міжнародних організацій</p> | |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|--|--|--|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| | | <p>природоохоронного характеру та урядів окремих країн.</p> <p>9. Участь України у міжнародному співробітництві в галузі природокористування.</p> <p>10. Адаптація національного законодавства у сфері управління природокористуванням до правових стандартів країн-членів Європейського Союзу та Організації Північноатлантичного договору.</p> | |
| Модуль 2. Організація управління природними ресурсами | | | |
| Тема 7. Особливості управління земельними ресурсами | | | |
| <p>Лекційне заняття 5 (*Лекційне заняття 3)</p> <p>1. Земля як цілісний об'єкт управління.</p> <p>2. Склад земельного фонду України та правовий режим використання</p> | <p>Семінарське заняття 6 (*Семінарське заняття 2)</p> <p>1. Склад земельного фонду України та правовий режим використання земель.</p> <p>2. Сутність і зміст управління</p> | <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p>1. Земельні відносини у контексті сучасної земельної реформи.</p> <p>2. Структура системи</p> | <p>1, 2, 6, 8, 10, 11, 13, 15, 17, 22, 24, 27, 28, 30, 32, 33, 35, 37, 38, 40, 42, 43, 47, 49, 52, 53, 58, 73-78, 105, 112</p> |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|--|---|--|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| <p>земель.</p> <p>3. Поняття та мета управління земельними ресурсами.</p> <p>4 Основні принципи управління земельними ресурсами.</p> <p>5. Державне управління в галузі земельних відносин.</p> <p>6. Поняття та значення землеустрою.</p> | <p>земельними ресурсами.</p> <p>3. Характеристика функцій управління земельними ресурсами.</p> <p>4. Планування, регулювання, організація і контроль за використанням земель.</p> <p>5. Система органів управління земельними ресурсами.</p> <p>6. Поняття і зміст права власності на землю.</p> | <p>управління земельними ресурсами.</p> <p>3. Державна служба України з питань геодезії, картографії та кадастру.</p> <p>4. Землевпорядні дії.</p> <p>5. Принципи землеустрою.</p> <p>6. Система землеустрою.</p> <p>7. Система землевпорядних органів.</p> <p>8. Суб'єкти та об'єкти землеустрою.</p> <p>9. Землевпорядний процес.</p> <p>10. Правові форми власності на землю.</p> <p>11. Право землекористування.</p> <p>12. Відповідальність за порушення земельного законодавства.</p> | |
| Тема 8. Особливості управління надрами | | | |
| <p>1. Правовий режим використання та охорони надр.</p> <p>2. Сутність, зміст та специфіка державного управління надрами.</p> | <p>Семінарське заняття 7</p> <p>1. Правовий режим використання та охорони надр.</p> <p>2. Сутність, зміст та специфіка</p> | <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p>1. Надра як об'єкт правової охорони</p> | <p>1, 2, 5, 6, 11-13, 17, 24, 36, 40, 61, 73-77, 108, 110, 111, 124, 129</p> |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|---|--|--|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| <p>3. Принципи управління надрами. 4. Система органів управління надрами. 5. Компетенція органів управління щодо розпорядження надрами. 6. Правова охорона надр. 7. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання надр.</p> | <p>державного управління надрами. 3. Принципи управління надрами. 4. Система органів управління надрами. 5. Компетенція органів управління щодо розпорядження надрами. 6. Правова охорона надр. 7. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання надр.</p> | <p>використання та управління. 2. Управління як суспільне явище. 3. Гірничі правовідносини: поняття та види. 4. Системні аспекти державного управління надрами. 5. Особливості управління в галузі використання надр. 6. Організаційно-правові форми контролю за додержанням законодавства в галузі використання надр. 7. Загальні проблеми охорони та використання надр в Україні. 8. Право користування надрами, його характеристика та види. 9. Використання надр для видобування корисних копалин.</p> | |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|---|--|--|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| | | <p>10. Права та обов'язки надкористувачів.</p> <p>11. Особливості відшкодування шкоди, заподіяної порушенням законодавства про надра.</p> <p>12. Порушення законодавства про надра як підстава адміністративної та кримінальної відповідальності.</p> | |
| Тема 9. Особливості управління водними ресурсами | | | |
| <p>Лекційне заняття 6 (*Лекційне заняття 4)</p> <p>1. Води як об'єкт правового регулювання використання та управління.</p> <p>2. Склад водного фонду України.</p> <p>3. Державне управління водними ресурсами України.</p> <p>4. Система органів управління водними ресурсами.</p> <p>5. Поняття та види права водокористування.</p> | <p>Семінарське заняття 8 (*Семінарське заняття 3)</p> <p>1. Склад водного фонду України.</p> <p>2. Правовий режим використання та охорони вод.</p> <p>3. Особливості управління в галузі використання і охорони вод та відтворення водних ресурсів.</p> <p>4. Основні засади управління водними ресурсами.</p> <p>5. Державний облік вод.</p> <p>6. Державний моніторинг вод.</p> <p>7. Компетенція органів управління водними ресурсами</p> | <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p>1. Використання земель та об'єктів водного фонду.</p> <p>2. Особливості правового регулювання використання водних ресурсів.</p> <p>3. Функції управління водними ресурсами, його види (загальне, спеціальне; державне, громадське).</p> | <p>1, 2, 4, 11, 17, 24, 36, 40, 49, 55, 57, 63, 67, 68, 73-77, 84, 121</p> |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|---|--|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| | | 4. Порядок ведення державного водного кадастру. 5. Стандартизація і нормування в галузі використання вод. 6. Правове забезпечення розподілу і перерозподілу водних ресурсів. 7. Контроль в галузі використання вод. 8. Водні об'єкти загальнодержавного і місцевого значення. 9. Право власності на води. 10. Відповідальність за порушення водного законодавства: поняття, підстави і порядок притягнення. | |
| Тема 10. Особливості управління природними ресурсами виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу | | | |
| 1. Визначення виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу та права на їх природні ресурси. | Семінарське заняття 9 1. Визначення виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу та права | Питання для самостійного опрацювання: 1. Охорона суверенних | 1, 2, 3, 18, 19, 40, 59, 67, 73-77, 79, 84, 101, 121 |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|--|--|--|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| <p>2. Особливості правового статусу континентального шельфу України.</p> <p>3. Поняття аквакультури.</p> <p>4. Управління живими ресурсами виключної (морської) економічної зони.</p> <p>5. Органи управління природними ресурсами виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу.</p> <p>6. Юридична відповідальність за порушення вимог законодавства про виключну (морську) економічну зону.</p> | <p>на їх природні ресурси.</p> <p>2. Особливості правового статусу континентального шельфу України.</p> <p>3. Поняття аквакультури.</p> <p>4. Управління живими ресурсами виключної (морської) економічної зони.</p> <p>5. Органи управління природними ресурсами виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу.</p> <p>6. Юридична відповідальність за порушення вимог законодавства про виключну (морську) економічну зону.</p> | <p>прав України у її виключній (морській) економічній зоні.</p> <p>2. Кримінальна та адміністративна відповідальність за порушення законодавства у галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України.</p> <p>3. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства у галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України.</p> <p>4. Міжнародне співробітництво в галузі використання природних ресурсів виключної (морської) економічної</p> | |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|---|---|--|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| | | зони та континентального шельфу держави. 5. Правова допомога міжнародної спільноти у сфері захисту природних об'єктів і ресурсів виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу України. | |
| Тема 11. Особливості управління лісами | | | |
| Лекційне заняття 7 1. Ліс як об'єкт правового регулювання використання та охорони. 2. Поняття лісового фонду України та лісових ресурсів. 3. Державне управління лісами та лісовими ресурсами. 4. Функції державного управління в галузі використання і охорони лісів. 5. Система органів управління лісами. 6. Види лісокористування. | Семінарське заняття 10 1. Основні завдання державного управління у сфері лісових відносин. 2. Особливості державного управління у сфері лісових відносин. 3. Функції державного управління в галузі використання і охорони лісів. 4. Правові форми розподілу і перерозподілу лісів. 5. Лісовпорядкування: поняття та зміст. 6. Моніторинг лісів і лісова | Питання для самостійного опрацювання: 1. Порядок ведення державного лісового кадастру та обліку лісів. 2. Лімітування в галузі використання лісів. 3. Контроль за раціональним використанням і охороною лісів. 4. Організація та ведення лісового господарства. 5. Особливості суб'єктивного та | 1, 2, 6, 11, 13, 15, 17, 28, 30, 45, 49, 53, 56, 58, 59, 73-77, 82, 86, 88, 103, 106, 110, 118, 119, 128 |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|---|---|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| | сертифікація. | об'єктивного складу права власності на ліс. 6. Право лісокористування: поняття, суб'єкти. 7. Побічне лісокористування. 8. Актуальні проблеми використання лісових ресурсів в Україні. 9. Вирішення спорів у галузі використання лісів. 10. Майнова відповідальність за шкоду, заподіяну порушенням лісового законодавства. 11. Особливості майнової (таксової) відповідальності за шкоду, заподіяну рослинам (лісовим), занесеним до Червоної книги України. 12. Порушення лісового законодавства як підстава для адміністративної та кримінальної | |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|--|--|--|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| відповідальності. | | | |
| Тема 12. Особливості управління рослинним світом | | | |
| <p>1. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання та охорони.</p> <p>2. Державне управління рослинним світом.</p> <p>3. Органи, які здійснюють державне управління у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу.</p> <p>4. Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу.</p> <p>5. Основні вимоги щодо встановлення нормативів спеціального використання природних рослинних ресурсів.</p> <p>6. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері використання об'єктів рослинного світу.</p> | <p>Семінарське заняття 11</p> <p>1. Рослинний світ як об'єкт правового регулювання та охорони.</p> <p>2. Державне управління рослинним світом.</p> <p>3. Органи, які здійснюють державне управління у сфері охорони, використання та відтворення рослинного світу.</p> <p>4. Порядок ведення державного обліку і кадастру рослинного світу.</p> <p>5. Основні вимоги щодо встановлення нормативів спеціального використання природних рослинних ресурсів.</p> <p>6. Юридична відповідальність за правопорушення у сфері використання об'єктів рослинного світу.</p> | <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p>1. Природні рослинні ресурси загальнодержавного і місцевого значення.</p> <p>2. Актуальні проблеми правового регулювання використання рослинного світу в Україні.</p> <p>3. Правові форми та види використання природних рослинних ресурсів.</p> <p>4. Права та обов'язки користувачів об'єктами рослинного світу.</p> <p>5. Притягнення до дисциплінарної відповідальності за правопорушення у сфері використання об'єктів рослинного світу.</p> <p>6. Підстави застосування</p> | <p>1, 2, 11, 13, 23-25, 36, 40, 45, 49, 51, 59, 62, 73-77, 89, 98, 101, 110, 123</p> |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|---|--|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| | | адміністративної та кримінальної відповідальності у сфері використання об'єктів рослинного світу. 7. Особливості цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану об'єктам рослинного світу. | |
| Тема 13. Особливості управління тваринним світом | | | |
| Лекційне заняття 8 1. Тваринний світ як об'єкт правової охорони, відтворення і використання. 2. Об'єкти тваринного світу. 3. Особливості та функції управління в галузі використання тваринного світу. 4. Органи, які здійснюють державне управління у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. 5. Види контролю в галузі використання тваринного світу. | Семінарське заняття 12 1. Тваринний світ як об'єкт правової охорони, відтворення і використання. 2. Державне управління тваринним світом. 3. Повноваження органів і посадових осіб, які здійснюють державне управління, контроль та охорону тваринного світу. 4. Види контролю в галузі використання тваринного світу. 5. Правові засади здійснення моніторингу і контролю за | Питання для самостійного опрацювання: 1. Тваринний світ як об'єкт права власності та права користування. 2. Особливості правового регулювання використання тваринного світу. 3. Актуальні проблеми правового регулювання використання тваринного світу в Україні. 4. Правові засади здійснення моніторингу і | 1, 2, 11, 13, 40, 46-49, 73-77, 115, 125, 131 |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|--|--|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| 6. Порядок ведення державного кадастру тваринного світу. | додержанням законодавства про тваринний світ. 6. Порядок ведення державного кадастру тваринного світу. 7. Правові форми розподілу і перерозподілу тваринного світу. | контролю за додержанням законодавства про тваринний світ. 5. Поняття та порядок ведення Червоної книги України. 6. Основні вимоги щодо використання об'єктів тваринного світу, занесених до Червоної книги України. 7. Суб'єкти та об'єкти права власності на тваринний світ. 8. Зміст права використання тваринного світу. 9. Правові форми та види використання об'єктів тваринного світу. 10. Правове регулювання ведення мисливського господарства та здійснення полювання. 11. Правове регулювання здійснення промислового рибальства. | |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|---|--|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| | | 12. Правове регулювання здійснення любительського та спортивного рибальства. 13. Відповідальність за порушення законодавства в галузі використання тваринного світу: поняття, ознаки, види. | |
| Тема 14. Особливості управління в галузі охорони атмосферного повітря | | | |
| Лекційне заняття 9 1. Атмосферне повітря як об'єкт правового регулювання, охорони та використання. 2. Законодавство України про охорону атмосферного повітря. 3. Державне управління в галузі охорони атмосферного повітря: функції та особливості. 4. Система органів державного управління в галузі охорони атмосферного повітря. 5. Правове регулювання використання атмосферного повітря. | Семінарське заняття 13 1. Актуальні проблеми правового регулювання використання атмосферного повітря в Україні. 2. Державне управління в галузі охорони атмосферного повітря: функції та особливості. 3. Стандартизація і нормування в галузі охорони атмосферного повітря. 4. Державний облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря. 5. Контроль у галузі охорони атмосферного повітря: державний, | Питання для самостійного опрацювання: 1. Нормативи в галузі охорони атмосферного повітря. 2. Суб'єкти, об'єкти та зміст права використання атмосферного повітря. 3. Економіко-правові заходи щодо забезпечення ефективного використання атмосферного повітря. 4. Клімат та озоновий шар як об'єкти правової | 1, 2, 16, 20, 23, 32, 33, 36, 39, 40, 41, 49, 59, 64-67, 71, 73-77, 81, 86, 104, 106, 107 |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|---|---|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| 6. Правова охорона атмосферного повітря та її зміст. | виробничий, громадський. 6. Юридична відповідальність за порушення законодавства в галузі охорони атмосферного повітря. 7. Відшкодування шкоди, завданої порушенням законодавства про охорону атмосферного повітря. | охорони. 5. Правові форми та заходи щодо охорони атмосферного повітря. 6. Методика розрахунку розмірів відшкодування збитків, які заподіяні державі в результаті наднормативних викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря. 7. Особливості адміністративної та кримінальної відповідальності у галузі охорони атмосферного повітря. | |
| Тема 15. Особливості управління природно-заповідним фондом України | | | |
| 1. Природно-заповідний фонд України. 2. Особливості державного управління в галузі використання природно-заповідного фонду. 3. Функції управління в галузі використання природно-заповідного фонду. | Семінарське заняття 14 1. Природно-заповідний фонд України. 2. Особливості державного управління в галузі використання природно-заповідного фонду. 3. Функції управління в галузі використання природно- | Питання для самостійного опрацювання: 1. Правовий режим природно-заповідного фонду. 2. Поняття та види об'єктів природно- | 1, 2, 11, 13, 26, 40, 44-46, 49, 51, 59, 62, 73-77, 80, 81, 90, 92, 99, 104, 106, 110, 115, 124 |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|---|---|--|--|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| <p>4. Система державного управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду України.</p> <p>5. Органи державного управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду.</p> <p>6. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду і контроль за режимом їх використання.</p> <p>7. Правопорушення в галузі використання природно-заповідного фонду як підстава для юридичної відповідальності.</p> | <p>заповідного фонду.</p> <p>4. Система державного управління територіями та об'єктами природно-заповідного фонду України.</p> <p>5. Органи державного управління в галузі організації, охорони та використання природно-заповідного фонду.</p> <p>6. Державний кадастр територій та об'єктів природно-заповідного фонду і контроль за режимом їх використання.</p> <p>7. Правопорушення в галузі використання природно-заповідного фонду як підстава для юридичної відповідальності.</p> | <p>заповідного фонду.</p> <p>3. Поняття та класифікація територій і об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>4. Порядок створення та оголошення територій і об'єктів природно-заповідного фонду України.</p> <p>5. Правовий режим природних заповідників, біосферних заповідників і національних природних парків.</p> <p>6. Особливості правового режиму ландшафтних парків, заказників, пам'яток природи, заповідних урочищ.</p> <p>7. Особливості правового режиму ботанічних садів, дендрологічних парків, зоологічних парків і</p> | |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|---|---|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| | | <p>парків-пам'яток садово-паркового мистецтва.</p> <p>8. Правовий режим охоронних зон природно-заповідного фонду.</p> <p>9. Удосконалення державного управління природно-заповідним фондом України.</p> <p>10. Право власності на землі природно-заповідного фонду.</p> <p>11. Майнова (таксова) відповідальність за порушення законодавства про природно-заповідний фонд.</p> <p>12. Порушення законодавства про природно-заповідний фонд як підстава для адміністративної та кримінальної відповідальності.</p> | |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|---|---|
| 1 | 2 | 3 | 4 |
| Тема 16. Особливості управління курортними, лікувально-оздоровчими та рекреаційними зонами | | | |
| <p>1. Державне регулювання курортно-рекреаційної сфери в Україні.</p> <p>2. Юридичні ознаки рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон і курортів.</p> <p>3. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення.</p> <p>4. Особливості державного управління та контролю в галузі використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон.</p> <p>5. Контроль за дотриманням правового режиму курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів та облік їх ресурсів.</p> <p>6. Моніторинг природних територій курортів.</p> <p>7. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон.</p> | <p>Семінарське заняття 15</p> <p>1. Державне регулювання курортно-рекреаційної сфери в Україні.</p> <p>2. Юридичні ознаки рекреаційних, лікувально-оздоровчих зон і курортів.</p> <p>3. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення.</p> <p>4. Особливості державного управління та контролю в галузі використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон.</p> <p>5. Контроль за дотриманням правового режиму курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів та облік їх ресурсів.</p> <p>6. Моніторинг природних територій курортів.</p> <p>7. Юридична відповідальність за порушення законодавства у сфері використання й охорони курортних, лікувально-оздоровчих, рекреаційних зон.</p> | <p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <p>1. Поняття «курорт (курортна територія)» і «рекреаційна територія».</p> <p>2. Поняття, склад та види рекреаційних зон і територій: правові критерії зонування рекреаційних територій.</p> <p>3. Правовий режим використання та охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон і курортів.</p> <p>4. Поняття рекреаційних зон, їх види, склад, порядок утворення.</p> <p>5. Система органів управління у сфері діяльності курортів, їх повноваження.</p> <p>6. Система органів управління в галузі використання та охорони курортних, лікувально-</p> | <p>1, 2, 23, 24, 26, 29, 32, 33, 40, 73-77, 81, 82, 103, 104, 110, 119, 120</p> |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|--|---|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| | | <p>оздоровчих зон.</p> <p>7. Особливості управління у галузі використання і охорони курортних, лікувально-оздоровчих зон, курортів.</p> <p>8. Порядок ведення Державного кадастру природних територій курортів.</p> <p>9. Поняття й особливості охорони курортних, лікувально-оздоровчих територій та об'єктів.</p> <p>10. Адміністративна відповідальність за порушення вимог з використання та охорони курортних і лікувально-оздоровчих зон, курортів.</p> <p>11. Кримінальна відповідальність за порушення вимог з використання та охорони курортних і лікувально-оздоровчих зон, курортів.</p> <p>12. Підстави та порядок</p> | |

| Назва теми (лекційного заняття) та питання теми (лекційного заняття) | Назва теми та питання семінарського заняття (практичного заняття ¹) | Завдання самостійної роботи у розрізі теми | Інформаційні джерела (порядковий номер за переліком) |
|--|---|---|---|
| <i>1</i> | <i>2</i> | <i>3</i> | <i>4</i> |
| | | притягнення до дисциплінарної відповідальності за порушення у сфері використання та охорони курортних і лікувально- оздоровчих зон, курортів. 13. Заходи майнової відповідальності, які застосовуються до осіб, винних у вчиненні порушень законодавства про курорти. | |

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Таблиця 5.1. Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни «Управління природокористуванням» (для студентів спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування» освітня програма «Публічне адміністрування» за результатами вивчення навчальної дисципліни)

| Назва модуля, розділу, теми | Вид навчальної роботи | Кількість балів |
|--|---|-----------------|
| Модуль 1. Загальні положення управління природокористуванням | | |
| Тема 1. Поняття, система та види природокористування. | 1. Відвідування лекції | – |
| | 2. Тестування | – |
| | 3. Виконання навчального завдання | 1 |
| | <i>Разом:</i> | 1 |
| Тема 2. Управління природокористуванням: витоки, розвиток, зміст, вимоги. | 1. Відвідування лекції | – |
| | 2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 3. Тестування | – |
| | 4. Виконання навчального завдання | 1 |
| | <i>Разом:</i> | 3 |
| Тема 3. Право власності на природні ресурси: поняття, зміст, форми. | 1. Відвідування лекції | – |
| | 2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 3. Тестування | – |
| | 4. Виконання навчального завдання | 1 |
| | <i>Разом:</i> | 3 |
| Тема 4. Юридична відповідальність за порушення у сфері природокористування. | 1. Відвідування лекції | – |
| | 2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 3. Тестування | – |
| | 4. Виконання навчального завдання | 1 |

| Назва модуля, розділу, теми | Вид навчальної роботи | Кількість балів |
|---|---|------------------------|
| | <i>Разом:</i> | 3 |
| Тема 5. Державна політика України у сфері природокористування. | 1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 2. Тестування | – |
| | 3. Виконання навчального завдання | 1 |
| | <i>Разом:</i> | 3 |
| Тема 6. Міжнародний досвід управління природокористуванням. | 1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 2. Тестування | – |
| | 3. Виконання навчального завдання | 1 |
| | <i>Разом:</i> | 3 |
| Поточна модульна робота 1 | | 24 |
| Модуль 2. Організація управління природними ресурсами | | |
| Тема 7. Особливості управління земельними ресурсами. | 1. Відвідування лекції | – |
| | 2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 3. Тестування | – |
| | 4. Виконання навчального завдання | 1 |
| | <i>Разом:</i> | 3 |
| Тема 8. Особливості управління надрами. | 1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 2. Тестування | – |
| | 3. Виконання навчального завдання | 1 |
| | <i>Разом:</i> | 3 |
| Тема 9. Особливості управління водними ресурсами. | 1. Відвідування лекції | – |
| | 2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 3. Тестування | – |
| | 4. Виконання навчального завдання | 1 |

| Назва модуля, розділу, теми | Вид навчальної роботи | Кількість балів |
|---|---|-----------------|
| | Разом: | 3 |
| Тема 10. Особливості управління природними ресурсами виключної (морської) економічної зони та континентального шельфу. | 1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 2. Тестування | – |
| | 3. Виконання навчального завдання | 1 |
| | Разом: | 3 |
| Тема 11. Особливості управління лісами. | 1. Відвідування лекції | – |
| | 2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 3. Тестування | – |
| | 4. Виконання навчального завдання | 1 |
| | Разом: | 3 |
| Тема 12. Особливості управління рослинним світом. | 1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 2. Тестування | – |
| | 3. Виконання навчального завдання | 1 |
| | Разом: | 3 |
| Тема 13. Особливості управління тваринним світом. | 1. Відвідування лекції | – |
| | 2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 3. Тестування | – |
| | 4. Виконання навчального завдання | 1 |
| | Разом: | 3 |
| Тема 14. Особливості управління в галузі охорони атмосферного повітря. | 1. Відвідування лекції | – |
| | 2. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 3. Тестування | – |
| | 4. Виконання навчального завдання | 1 |
| | Разом: | 3 |

| Назва модуля, розділу, теми | Вид навчальної роботи | Кількість балів |
|--|---|------------------------|
| Тема 15. Особливості управління природно-заповідним фондом України. | 1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 2. Тестування | – |
| | 3. Виконання навчального завдання | 1 |
| | <i>Разом:</i> | 3 |
| Тема 16. Особливості управління курортними, лікувально-оздоровчими та рекреаційними зонами. | 1. Обговорення теоретичного та практичного матеріалу на семінарському занятті | 2 |
| | 2. Тестування | – |
| | 3. Виконання навчального завдання | 1 |
| | <i>Разом:</i> | 3 |
| Поточна модульна робота 2 | | 30 |
| Залік | | – |
| Разом за семестр | | 100 |

Таблиця 5.2. Шкала оцінювання знань студентів за результатами підсумкового контролю з навчальної дисципліни «Управління природокористуванням»

| Сума балів за всі види навчальної діяльності | Оцінка за шкалою ЄКТС | Оцінка за національною шкалою |
|---|------------------------------|--|
| 90-100 | A | Відмінно |
| 82-89 | B | Дуже добре |
| 74-81 | C | Добре |
| 64-73 | D | Задовільно |
| 60-63 | E | Задовільно достатньо |
| 35-59 | FX | Незадовільно з можливістю повторного складання |
| 0-34 | F | Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни |

Таблиця 5.3. Система нарахування додаткових балів за видами робіт з вивчення навчальної дисципліни «Управління природокористуванням»

| Форма роботи | Вид роботи | Бали |
|---------------------|---|-------------|
| 1. Навчальна | 1. Участь у предметних олімпіадах: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних | 10-30 |
| | 2. Участь у конкурсах на кращого знавця дисципліни: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних | 10-30 |
| | 3. Виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань підвищеної складності | 1-15 |
| | 4. Написання і захист наукового реферату з визначеної проблеми | 0-5 |
| | 5. Створення і демонстрація презентації для супроводу доповіді з питань для обговорення на семінарському занятті. | |
| 2. Науково-дослідна | 1. Участь в наукових гуртках («Ін-Юре») | 5-20 |
| | 2. Участь в наукових студентських клубах («Феміда») | 5-20 |
| | 3. Участь в конкурсах студентських робіт: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних | 5-15 |
| | 4. Участь в наукових студентських конференціях: університетських, міжвузівських, всеукраїнських, міжнародних | 5-15 |
| | 5. Підготовка публікації в наукових виданнях. | 20 |
| Разом | | * |

* Максимальна кількість додаткових балів для студента – 30.

Розділ 6. Інформаційні джерела

Нормативно-правові акти

1. Декларація про державний суверенітет України : Декларація від 16 липня 1990 р. № 55-ХІІ. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/55-12>.
2. Конституція України : прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30 (23. 07. 96). – Ст. 141.
3. Конвенція про континентальний шельф : Конвенція ООН від 29 квітня 1958 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_179.
4. Водний кодекс України від 6 червня 1995 р. № 213/95-ВР. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80>.
5. Гірничий закон України : Закон України від 6 жовтня 1999 р. № 1127-ХІV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1127-14>.
6. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. № 436-ІV. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
7. Господарський процесуальний кодекс України від 6 листопада 1991 р. № 1798-ХІІ. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>.
8. Земельний кодекс України від 25 жовтня 2001 р. № 2768-ІІІ. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14>.
9. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 р. № 2747-ІV. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>.
10. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VІІІ. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>.
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-Х. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
12. Кодекс України про надра від 27 липня 1994 р. № 132/94-ВР. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/132/94-%D0%B2%D1%80>.
13. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-ІІІ. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.

14. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 р. № 4651-VI. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>.

15. Лісовий кодекс України від 21 січня 1994 р. № 3852-XII. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12>.

16. Повітряний кодекс України від 19 травня 2011 р. № 3393-VI. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>.

17. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. № 435-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.

18. Про аквакультуру : Закон України від 18 вересня 2012 р. № 5293-VI. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5293-17>.

19. Про виключну (морську) економічну зону України : Закон України від 16 травня 1995 р. № 162/95-ВР. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/162/95-%D0%B2%D1%80>.

20. Про відходи : Закон України від 5 березня 1998 р. № 187/98-ВР. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80>.

21. Про громадські об'єднання : Закон України від 22 березня 2012 р. № 4572-VI. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.

22. Про Державний земельний кадастр : Закон України від 7 липня 2011 р. № 3613-VI. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3613-17>.

23. Про екологічний аудит : Закон України від 24 червня 2004 р. № 1862-IV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15>.

24. Про екологічну мережу України : Закон України від 7 лютого 2002 р. № 3055-III. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15>.

25. Про захист рослин : Закон України від 14 жовтня 1998 р. № 180-XIV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/180-14>.

26. Про звернення громадян : Закон України від 2 жовтня 1996р. № 393/96-ВР. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.

27. Про землеустрій : Закон України від 22 травня 2003 р. № 858-IV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15>.

28. Про зону надзвичайної екологічної ситуації : Закон України від 13 липня 2000 р. № 1908-III. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1908-14>.

29. Про курорти : Закон України від 5 жовтня 2000р. № 2026-III. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2026-14>.

30. Про ліцензування видів господарської діяльності : Закон України від 2 березня 2015 р. № 222-VIII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.

31. Про мисливське господарство та полювання : Закон України від 22 лютого 2000 р. № 1478-III. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1478-14>.

32. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80>.

33. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14>.

34. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.

35. Про оренду землі : Закон України від 6 жовтня 1998 р. № 161-XIV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/161-14>.

36. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року : Закон України від 28 лютого 2019 р. № 2697-VIII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19>.

37. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 5 квітня 2007 р. № 877-V. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16>.

38. Про особисте селянське господарство : Закон України від 15 травня 2003 р. № 742-IV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15>.

39. Про охорону атмосферного повітря : Закон України від 16 жовтня 1992р. № 2707-XII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12>.

40. Про охорону навколишнього природного середовища : Закон України від 25 червня 1991 р. № 1264-ХІІ. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.

41. Про оцінку впливу на довкілля : Закон України від 23 травня 2017 р. № 2059-VIII. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19>.

42. Про оцінку земель : Закон України від 11 грудня 2003 р. № 1378-IV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1378-15>.

43. Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв) : Закон України від 5 червня 2003 р. № 899-IV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/899-15>.

44. Про природно-заповідний фонд України : Закон України від 16 червня 1992 р. № 2456-ХІІ. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12>.

45. Про рослинний світ : Закон України від 9 квітня 1999 р. № 591-XIV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>.

46. Про тваринний світ: Закон України від 13 грудня 2001р. № 2894-III. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14>.

47. Про фермерське господарство : Закон України від 19 червня 2003 р. № 973-IV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15>.

48. Про Червону книгу України : Закон України від 24 червня 2004 р. № 1862-IV. Верховна Рада України : [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14>.

49. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

50. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 р. № 2755-VI. [Електронний ресурс] – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>.

51. Деякі питання Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів : постанова Кабінету Міністрів України від 25 червня 2020 р. № 614. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/614-2020-%D0%BF>.

52. Про Державну службу України з питань геодезії, картографії та кадастру : постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р.

- № 15. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-2015-%D0%BF>.
53. Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів Державною екологічною інспекцією: постанова Кабінету Міністрів України від 6 березня 2019 р. № 182. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/182-2019-%D0%BF>.
54. Про затвердження переліку видів діяльності, що належать до природоохоронних заходів: постанова Кабінету Міністрів України від 17 вересня 1996 р. № 1147. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1147-96-%D0%BF>.
55. Про затвердження Положення про Державне агентство водних ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 393. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393-2014-%D0%BF>.
56. Про затвердження Положення про Державне агентство лісових ресурсів України : постанова Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 2014 р. № 521. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/521-2014-%D0%BF>.
57. Про затвердження Положення про Державне агентство рибного господарства України : постанова Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2015 р. № 895. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/895-2015-%D0%BF>.
58. Про затвердження Положення про Державне агентство України з управління зоною відчуження : постанова Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 р. № 564. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/564-2014-%D0%BF>.
59. Про затвердження Положення про Державну екологічну інспекцію України : постанова Кабінету Міністрів України від 19 квітня 2017 р. № 275. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/275-2017-%D0%BF>.
60. Про затвердження Положення про Державну інспекцію ядерного регулювання України : постанова Кабінету Міністрів України від 20 серпня 2014 р. № 363. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/363-2014-%D0%BF>.
61. Про затвердження Положення про Державну службу геології та надр України : постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1174. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1174-2015-%D0%BF>.

62. Про затвердження Положення про Зелену книгу України : постанова Кабінету Міністрів України від 29 серпня 2002 р. № 1286. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1286-2002-%D0%BF>.

63. Про затвердження Порядку видачі дозволів на спеціальне водокористування та внесення змін до постанови: постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. № 321. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/321-2002-%D0%BF>.

64. Про затвердження Порядку проведення та оплати робіт, пов'язаних з видачею дозволів на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, обліку підприємств, установ, організацій та громадян - підприємців, які отримали такі дозволи: постанова Кабінету Міністрів України від 13 березня 2002 р. № 302. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/302-2002-%D0%BF>.

65. Інструкція щодо заповнення форми державного статистичного спостереження № 1-небезпечні відходи «Звіт про утворення, оброблення та утилізацію відходів I-III класів небезпеки» : наказ Державного комітету статистики України від 24 жовтня 2006 р. № 494. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1195-06>.

66. Про затвердження Інструкції про зміст та порядок складання звіту проведення інвентаризації викидів забруднюючих речовин на підприємстві: наказ Міністерства охорони навколишнього природного середовища та ядерної безпеки України від 10 лютого 1995 р. № 7. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0061-95>.

67. Про затвердження Положення про громадських інспекторів з охорони довкілля : наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 27 лютого 2002 р. № 88. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0276-02>.

68. Про затвердження Порядку ведення державного обліку водокористування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 16 березня 2015 р. № 78. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0382-15>.

69. Про затвердження Правил організації діловодства та архівного зберігання документів у державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях: наказ Міністерства юстиції України від 18 червня 2015 р. № 1000/5. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0736-15>.

70. Про затвердження Уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного

нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері охорони навколишнього природного середовища, раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів: наказ Міністерства енергетики та захисту довкілля України від 26 листопада 2019 р. № 450. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1293-19>.

71. Про затвердження форми державного статистичного спостереження № 2-ТП (повітря) (річна) «Звіт про викиди забруднюючих речовин і парникових газів в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів» : наказ Державної служби статистики України від 18 грудня 2019 р. № 405. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0405832-19>.

72. Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлювання документів ДСТУ 4163-2003: наказ Держспоживстандарту України від 7 квітня 2003 р. № 55. [Електронний ресурс] : – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0055609-03>.

Основні інформаційні джерела:

73. Бобровський А. Л. Екологічний менеджмент : підручник / Анатолій Леонідович Бобровський. – Суми : Університетська книга, 2018. – 585 с.

74. Природноресурсове право України : навч. посіб. / за ред. Каракаша І. І. та Харитонові Т. Є. – Вид. 2-ге, доповн. і переробл. – Одеса, Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 566 с.

75. Самойленко Н. М. Організація та управління в природоохоронній діяльності : навч. посіб. / Н. М. Самойленко, Д. В. Райко, В. І. Аверченко. – Харків : НТУ «ХП», вид-во «Лідер», 2018. – 174 с.

76. Системи екологічного управління: сучасні тенденції та міжнародні стандарти : посібник / С. В. Берзіна, В. М. Берзін, В. М. Вакараш та ін. – Київ : Ін-т екол. управління та збалансованого природокористування, 2017. – 134 с.

77. Шлапак Н. С. Волошин В. С., Серкутан Т. В. Екологічний менеджмент : підручник. Маріуполь : ПДТУ, 2016. –205 с.

Додаткові інформаційні джерела:

78. Агроекологічний супутниковий моніторинг : монографія / О. Г. Тараріко, О. В. Сиротенко, Т. В. Ільєнко, Т. Л. Кучма. – Київ : Аграрна наука, 2019. – 204 с.

79. Алимов С. І., Кононенко Р. В. Інтенсивні технології в аквакультури : навчальний посібник. – Київ : Фітосоціоцентр, 2011. – 280 с.

80. Балюк Г. І. Екологічне право України: конспект лекцій у схемах (загальна і особлива частини) : навч. посібник / Г. І. Балюк. – Київ : Юрінком Інтер, 2006. – 192 с.

81. Бизова М. Б. Організація управління в екологічній діяльності: конспект лекцій для студентів Енергетичного інституту фаху 8.07.01 – екологія й охорона навколишнього середовища / М. В. Бизова, Б. В. Кіндюк. – Одеса : Наука і техніка, 2006. – 232 с.

82. Валюх А. М. Формування державної стратегії розвитку природного капіталу України: монографія. – Київ : МАУП, 2018. – 420 с.

83. Виноградський М. Д. Управління персоналом : навч. посібник / М. Д. Виноградський, А. М. Виноградська, О. М. Шкапова. – Київ : Центр учбової літератури, 2009. – 509 с.

84. Вода: проблеми та шляхи вирішення : збірник статей науково-практичної конференції із міжнародною участю (м. Рівне, 5-8 липня 2017 року). – Житомир : Вид-во ЕЦ «Укрекобіокон», 2017. – 310 с.

85. Гадзало А. Я. Інституціональне забезпечення транскордонного співробітництва України у сфері природокористування [монографія] / за наук. ред. д.е.н., проф., член-кор. НААН О. І. Дребот. – Київ : ДІА, 2019. – 336 с.

86. Галушкіна Т.П., Грановська Л.М. Екологічний менеджмент та аудит. Навчальний посібник в 2 частинах. – Херсон, 2012. – 421 с.

87. Данилишин Б. М. Наукові основи прогнозування природно-техногенної (екологічної) безпеки / Б. М. Данилишин, В. В. Ковтун, А. В. Степаненко. – Київ : ЛексДім, 2004. – 552 с.

88. Державне управління у сфері безпеки соціально-еколого-економічних систем : монографія / С. М. Домбровська, В. В. Коврегін, А. Л. Помаза-Пономаренко, О. М. Коленов, – Харків : НУЦЗУ, 2017. – 244 с.

89. Дорогунцов С. І. Оптимізація природокористування : у 5-ти томах. Т. 1 / С. І. Дорогунцов. – Київ : Кондор, 2004. – 291 с.

90. Екологічне право (загальна частина) : навч. посіб. / [І. О. Личенко, Х. М. Марич, Н. В. Ортинська] ; Нац. ун-т «Львів. Політехніка». – Львів : Ін-т права та психології Нац. ун-ту «Львів. Політехніка», 2016. – 280 с.

91. Екологічне право : навч. посіб. / С. С. Бичкова, І. А. Боровська, О. С. Бурлака та ін. – Київ : Правова єдність: Алерта, 2016. – 290 с.

92. Екологічне право : підручник / [А. П. Гетьман та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. Нац. акад. прав. наук України А. П. Гетьмана ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. – Харків : Право, 2019. – 551 с.

93. Екологічне право : підручник / [Г. В. Анісімова та ін.] ; за ред. проф. А. П. Гетьмана ; Нац. ун-т «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». – Харків : Право, 2013. – 431 с.

94. Екологічне право України : навч. посіб. / [Н. С. Гавриш та ін.] ; за ред. проф. І. І. Каракаша, д-ра юрид. наук Т. Є. Харитонові, канд. юрид. наук А. І. Черемної ; Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.». – 1-е вид. – Одеса : Гельветика, 2018. – 383 с.

95. Екологічне право України : навч. посіб. / Андріанова Ж. І. [та ін.] ; [за заг. ред. І. С. Тімуш]. – Дніпропетровськ : Середняк Т. К., 2016. – 319 с.

96. Екологічне право України. Академічний курс : підручник / за заг. ред. Ю. С. Шемшученка. – Київ : ТОВ «Видавництво “Юридична думка”», 2008. – 720 с.

97. Екологічне право України. Конспект лекцій у схемах (Загальна і Особлива частини) : навч. посіб. / Г. І. Балюк ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. – 2-ге вид., [випр. і допов.]. – Чернівці : Кондратьєв А. В., 2020. – 204 с.

98. Екологічне управління : підручник для студентів екол. спеціальностей / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський та ін. – Київ : Либідь, 2004. – 432 с.

99. Екологічний менеджмент : навч. посібник / за ред. В. Ф. Семенова, О. Л. Михайлюк. – Київ, 2004. – 516 с.

100. Економіка довкілля і природних ресурсів: монографія / Ю. В. Дзядикувич та ін. – Тернопіль: Астон, 2016. – 392 с.

101. Економіка природокористування та охорони навколишнього середовища : монографія / за ред. д.е.н., проф. О. І. Маслак. – Кременчук, 2012. – 208 с.

102. Енциклопедичний словник з державного управління / Ю. П. Сурмін, В. Д. Бакуменко, А. М. Михненко та ін. – Київ : НАДУ, 2010. – 820 с.

103. Карпатський регіон: актуальні проблеми та перспективи розвитку : монографія у 8 томах / Інститут регіональних досліджень НАН України; наук. ред. В. С. Кравців. – Том 1. Екологічна безпека та природноресурсний потенціал / відп. ред. В. С. Кравців. – Львів, 2013. – 336 с.

104. Кібич І. В. Менеджмент організації природоохоронної діяльності : навч. посібник / І. В. Кібич. – Чернівці : Рута, 2002. – 104 с.

105. Ковалів О. І. Звершення земельної реформи в Україні: нова парадигма : монографія / Олександр Ковалів. – Київ : ДІА, 2016. – 416 с.

106. Кожушко Л. Ф., Скрипчук П. М. Екологічний менеджмент. Підручник. – Київ: Академія, 2007. – 432 с.

107. Колодійчук І. А. Формування територіально збалансованих систем управління відходами: регіональний вимір: монографія / ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долішнього НАН України». – Львів, 2020. – 524 с.
108. Комарницький В. М. Екологічне право : навч. посібник / В. М. Комарницький, В. І. Шевченко, С. В. Єлькін. – Київ : Центр навчальної літератури, 2006. – 224 с.
109. Кравців В. С. Регіональна екологічна політика в Україні (теорія формування, методи реалізації) : монографія / В. С. Кравців ; Інститут регіональних досліджень НАН України. – Львів, 2007. – 336 с.
110. Легеза Ю. О. Публічне управління у сфері використання природних ресурсів: адміністративно-правові засади: монографія / Ю. О. Легеза. – Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 432 с.
111. Максименко Н. В. Організація управління в екологічній діяльності : підручник для студентів екологічних спеціальностей вищих навчальних закладів / Н. В. Максименко, В. В. Задніпровський, Р. О. Квартенко; вид. 3-тє, перероб. і доп. – Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2011. – 282 с.
112. Мартин А. Г. Природно-сільськогосподарське районування України: монографія / Мартин А. Г., Осипчук С. О., Чумаченко О. М. – Київ : ЦП «Компринт». – 328 с.
113. Мельник П. П. Еколого-економічні основи управління природокористуванням в агроєкосистемах / П. П. Мельник [монографія] – Київ : ДІА, 2016. – 328 с.
114. Нагаєв В. М. Публічне адміністрування. – Харків : ХНАУ, 2018. – 278 с.
115. Основи екології. Екологічна економіка та управління природокористуванням : підручник / за загальною ред. Л. Г. Мельника та М. К. Шапочки. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. – 759 с.
116. Основи публічного адміністрування : навчально-методичний посібник / уклад.: Н. П. Матюхіна та ін. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2016. - 79 с.
117. Осовська Г. В. Основи менеджменту : навч. посібник / Г. В. Осовська, О. А. Косовський. – Київ : Кондор, 2006. – 664 с.
118. Паляничко Н. І. Фінансово-економічне забезпечення збалансованого використання земельних ресурсів України / За наук. ред. акад. НААН О. І. Фурдичка / Н. І. Паляничко. – Київ : ДІА, 2017. – 240 с.
119. Пітюлич М. М. Гірські території Українських Карпат: сучасний стан та перспективи розвитку : монографія / М. М. Пітюлич ; ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України». – Ужгород : Гражда, 2015. – 320 с.

120. Потенціал розвитку територій: методологічні засади формування і нарощення : монографія / О. Ю. Бобровська, Т. А. Крушельницька, М. А. Латинін [та ін.]; за заг. ред. д. держ. упр., проф. О. Ю. Бобровської. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 362 с.

121. Рациональне використання та відновлення водних ресурсів. Монографія / За заг. ред. Фещенка В. П. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2016. – 250 с.

122. Сафранов Т. А., Губанова О. Р., Лукашов Д. В. Еколого-економічні основи природокористування : навч. посіб. – Львів : «Новий Світ-2000», 2015. – 350 с.

123. Семенов В.Ф., Михайлик О.Л. Екологічний менеджмент. – Київ: Центр навчальної літератури, 2004. – 407 с.

124. Сталий розвиток: захист навколишнього середовища. Енергоощадність. Збалансоване природокористування : колект. монографія / за ред. М. С. Мальованого. – Львів : ТзОВ «ЗУКЦ», 2020. – 674 с.

125. Стратегічні напрями сталого розвитку України / під ред. Б. М. Данилишина. – Київ : РВПС України НАН України, 2003. – 262 с.

126. Сучасні інформаційні технології управління екологічною безпекою, природокористуванням, заходами в надзвичайних ситуаціях : актуальні питання : колективна монографія за матеріалами XVII Міжнар. науково-практ. конф. (Київ, 01–02 жовтня 2019 р.) / А. О. Остапенко, Г. Г. Буланчук, О. М. Буланчук [та ін.]; – Київ, 2019. – 227 с.

127. Удосконалення системи управління відходами в Україні в контексті європейського досвіду / В. С. Міщенко, Г. П. Виговська, Ю. М. Маковецька, Т. Л. Омеляненко. – Київ : Лазурит-Поліграф, 2012. – 120 с.

128. Урушадзе О. Т. Агролісівництво: еколого-збалансований розвиток : навч. посіб. / О. Т. Урушадзе, Т. Ф. Урушадзе, О. М. Нагорняк, О. В. Мудрак, О. І. Дребот. За науковою редакцією академіка НААН О. І. Фурдичка. – Тбілісі–Київ–Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. – 397 с.

129. Фінансові механізми управління природокористуванням : монографія / М. В. Костель, М. Ю. Абрамчук, Н. В. Котенко та ін. ; за заг. ред. проф. В. М. Бороноса та доц. І. Д. Скляр. – Суми : Сумський державний університет, 2012. – 351 с.

130. Хвесик М. А. Економіка природокористування: вектори розвитку : монографія. – Київ : ДУ ІЕПСР НАН України, 2019. – 398 с.

131. Шмандій В. М. Управління природоохоронною діяльністю : навч. посібник / В. М. Шмандій, І. О. Солошин. – Київ : Центр навчальної літератури, 2004. – 296 с.

132. Якимчук А. Ю. Публічне адміністрування: навчальний посібник / А. Ю. Якимчук, О. М. Корецький. – Донецьк : Юго-Восток, 2014. – 224 с.

133. Якимчук А. Ю., Валюх А. М., Пахаренко О. В. Стратегія інформаційного забезпечення управління еколого-економічною безпекою України в умовах військово-політичної нестабільності : монографія. – Рівне: НУВГП, 2020. – 156 с.